

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

עין משפט נר מצוה

תא א מיי פיי מהל
מחלות אסורות
הלי י סמג לאון קמד
טוש"ע י"ד סימן נלד
סעף ח:
תב ב מיי"ט סס הלכה ח
[ופ"ה מהל' כללס]
הל' ג ד טוש"ע סס סר
לנו סעי' [א] סט:
תג ג מיי פ"ז מהלכות
ע"ז הלכה א סמג
עשן ח:

מוסף רש"י

החוקים
המדרשות. שורשן
בפירוש ש"ס בן הוראה
(כריתות יג). לאחר
ירושנה וישיבה משמע.
לחבר שקבעו משכן בשילה
הוא דתמיזי (ובח"ס
קיא. וע"ש ק"ב: ד"ה
באו לשי"ח).

חוז מן הערלה והכלאים. שא"ע פ' שתינויות ב' ארץ נוהגים אף ב' צ"ל
הערלה הלכה והכלאים מדברי סופרים כדלקמן (דף נח:): אף החדש.
מלאכולו לפני העומר: ג' סלוא דכתיב זה ביאה. שאלה הכתוב
בציאת הארץ כגון כי תצאו (ויקרא יט) כי יצאך (שמות יא): ספילין
ופטר חמור. כתיב זה והיה כי
יצאך בפרשת קדש לי (שס): ונוהגין
בין בארץ בין כו'. תפילין אשכחן
בכמה דוכתיבין: ב' צבנן אמוראי דבבלי
דמנחי תפילין (פ' פטר חמור ט) בפטר רחס
תלה רחמנא: ח' חוצה הגוף. היינו
אינה תלויה בארץ אינה מוטלת לא
על הקרקע ולא על גידוליו אלא על
גופו של אדם כגון שנת תפילין עובדת
כוכבים פטר חמור מילה עריות
ויזנא בהס: ח' חוצה קרקע. שמוטלת
על הקרקע או גידוליו כגון תרומות
ומעשרות חלה לקט שכחה ופאה
(ט) [שמות לה, ג]. מנא
שביעת חדש ערלה כללס: מנא
ה"מ. לחובת הגוף נוהגת בכל מושבות
וחוצת הקרקע אינה אלא בארץ:
ששמרון זו משנה. שמציאה לדי
מעשה דכתיב תשמרון לעשות: אשר
אחס חיים. בין בארץ בין בח"ל:
לא ולמה. על איזה מהס הכתוב אומר
כל הימים אשר אתם חיים על האדמה:
ממה שאמור בענין. דקמון ליה אצד
תאבדון וגו' דהיינו עבודת כוכבים

בניסן שלא יאכל מהס ומספק אין לאסור כל השעורים כיון דרוז
השעורים נזרעו קודם ט"ו בניסן וצירושלמי נמי משמע דחדש נוהג
אף בשל עובדי כוכבים דפריך עלה דמתני' דקמני אף החדש אמאי לא
תני חלה ומשני לפי שאינה בשל עובדי כוכבים משמע דחדש דקמני
במתניתין נוהג בשל עובדי כוכבים:
הרי תפילין ופטר חמור. פירש
צקונטרס דנוהג ב' צ"ל דהא
אשכחן בכמה דוכתיבין צבנן אמוראי
דבבלי דמנחי תפילין וכן מלינו בצבורות
(דף יב, ב). דרמי בר חמא דהיה מצבלי
היה לו פטר חמור וא"ת דלמא
מדרכנן הו עבדי וי"ל דמ"מ פריך
שפיר דכי נמי מדרכנן הו עבדי מ"מ
הו ליה למיתניה במתני' חוץ מתפילין
ופטר חמור דהא חשיב ערלה במתני'
דמשמע צמון דלניו אלא מדרכנן
דקמני יורד ולוקח וכו' וא"ת הכי
מיסק אדעתיה למימר דמנא התלויה
בארץ אינה אלא א"כ נאמר זה ביאה
והרי כללס דלא כתיב זהו ביאה וקרי
ליה במתני' תלויה בארץ וי"ל דלעולם
היה יודע דמנא שהיא חוצת הקרקע
נקראת תלויה בארץ אע"ג דלא כתיב
זה ביאה אלא הוה סלקא דעתיה דאף
אותה שאינה חוצת קרקע אלא חוצת
הגוף אי כתב זה ביאה הו"א נמי
נקראת תלויה בארץ ולהכי פריך הרי
תפילין ופטר חמור: ה"ג צא וצמד
ממה שכתוב בענין מה עבודת כוכבים
מיוודת. ו"ג עבודת כוכבים בכלל
היתה ולמה יצאת להקיש אליה שהרי
יצאת לומר אצד תאבדון:

פירש צקונטרס דגבי
פרשת נסכים קאי דכתיב כי תצאו
אל ארץ מושבותיכם ועשיתם אשה
וגו' ויליף ר' ישמעאל מקרא דלא צא
הכתוב אלא להטעינן נסכים לצמת
כבור ואפילו קרבן יחיד בזמת כבור
דמשמע לקמן (עמוד ב) אצל לא קרבן
יחיד בזמת יחיד ונפקא לן מדכתיב
בהאי פרשת נסכים אשר אני ונתן
לכם משמע בזמת הנוהגת בכללס
הכתוב מדבר הלך ע"כ האי
מושבותיכם לא משמע כל מקום שאחס
יושבים דאין צמת כבור אלא במקום
אחד א"כ (מושבותיכם דכתיב אתא
לאשמעינן דאף צמת גלגל שהיה שס
מוצח הנחשת כל י"ד שנה שכבשו
וחלקו והיא צמת כבור לא נתחייבו
בנסכים אלא דוקא ע' עד שצאו לשילה
דהיינו אחר ירושה וישיבה ונתחייבו
בנסכים ושזב לא פסקו נסכים בזמת
כבור אפילו משחרבה שילה (היתה
צמת כבור צנוז וגבעון) והיינו דקאמר
קרא צמה הנוהגת בכללס ש"מ
מושבותיכם דכתיב בנסכים לאו כל מקום משמע דא"כ הו"ל צמת
יחיד הנעשית כ"מ בשעת היתר הצמות עכ"ל:
והרי שבת שנאמר בה מושבות. פי' צקונטרס דכתיב לא תבערו
אש בכל מושבותיכם ציום השבת ולא נהירא דהא אינטרין
לדרשא אחריתא כדרשין צ"ק דשבת (דף כ, ב). בכל מושבותיכם אי
אתה מצעיר אצל אתה מצעיר במדורות בית המוקד וע"ק דקאמר
בסמוך סד"א הואיל צענינא דמועדות כתיב והאי קרא לא כתיב
צענינא דמועדות לכן נראה דקרא אחריתא הוה דכתיב שבת היא
לה' בכל מושבותיכם בפרשת אמור אל הכהנים ג' גבי מעודות:
במאי

דא"כ הו"ל צמת יחיד הנעשית כ"מ בשעת היתר הצמות: והרי שבת.
נאמר זה (לא תבערו וגו' ונוהגת כ"מ אף מושבותיכם דנסכים
כ"מ קאמר ובזמת יחיד הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר והאי דתלייה
בציאת הארץ ה"ק עד עכשיו הייתם במשכן שהצמות נאסרו
ועדיין לא הקרבתם נסכים אלא בצמות יצור ומשתצאו לארץ כל י"ד שנה
שלא הוקבע משכן שילה והיו שוכנים בגלגל טרודים במלחמה
וקי"ל שהותרו הצמות צא כתוב זה ללמדנו כי תצאו אל הארץ ותהא צמת
יחיד מותרת אף היא תטעון נסכים והכי איתא בזבחים (שס):
ביאה

חוז מן הערלה והכלאים (ר"א) אומר אף
החדש: ג' מאי תלויה ומאי שאינה תלויה
אילימא תלויה דכתיב בה ביאה ושאינה
תלויה דלא כתיב בה ביאה והרי תפילין ופטר
חמור דכתיב בהן ביאה ונוהגין בין בארץ בין
בח"ל אמר רב יהודה ה"ק כל מצוה שהיא
חובת הגוף נוהגת בין בארץ בין בח"ל חובת
קרקע אינה נוהגת אלא בארץ מנה"מ דת"ר
אלה החוקים אלו המדרשות והמשפטים אלו
הדינים אשר תשמרון זו משנה לעשות זו
מעשה בארץ יכול כל המצות כולן לא יהו
נוהגים אלא בארץ ת"ל כל הימים אשר
אתם חיים על האדמה אי כל הימים יכול יהו
נוהגים בין בארץ בין בח"ל ת"ל בארץ אחר
שריבה הכתוב ומיעט צא ולמד ממה שאמור
בענין אבד תאבדון את כל המקומות אשר
עבדו שם וגו' מה עבודת כוכבים מיוחדת
שהיא חובת הגוף ונוהגת בין בארץ בין
בחוץ לארץ אף כל שהיא חובת הגוף נוהגת
בין בארץ בין בח"ל: חוץ מן הערלה
והכלאים: איבעיא להו ר"א לקולא פליג או
לחומרא פליג לחומרא פליג וה"ק ת"ק חוץ מן
הערלה ומן הכלאים דהלכתא גמירי לה'
אע"ג דאיכא למימר חובת קרקע היא אבל
חדש בארץ אין בח"ל לא מ"מ מושב לאחר
ירושנה וישיבה משמע ואתא ר"א למימר אף
חדש נוהג בין בארץ בין בח"ל מ"מ מושב
בכל מקום שאתם יושבים או דלמא לקולא
פליג וה"ק ת"ק חוץ מן הערלה והכלאים
דהלכתא גמירי לה וכ"ש חדש דמושב ב"מ
שאתם יושבים משמע ואתא ר"א למימר
חדש אינו נוהג אלא בארץ דמושב לאחר
ירושנה וישיבה משמע ומאי אף אקמיתא
ת"ש דאמר אב"י מאן תנא דפליג עליה דר"א
ר' ישמעאל היא דתניא ללמדך שכל מקום
שנאמר בו מושב אינו אלא לאחר ירושה
וישיבה דברי רבי ישמעאל אמר לו ר"ע הרי
שבת שנאמר בו מושבות ונוהגת בין בארץ
בין בח"ל א"ל שבת (ה) ק"ו אתיא מה
מצות קלות נוהגות בין בארץ בין בח"ל
שבת חמורא לא כ"ש מדאמר אב"י מאן
תנא דפליג עליה דר"א רבי ישמעאל ש"מ
רבי אליעזר לחומרא פליג שמע מינה מכדי
רבי ישמעאל אהיבא קאי אנסכים בנסכים
ביאה

דלא צא הכתוב אלא להטעינן נסכים לצמות יצור ולא לצמת
יחיד ונפקא ליה מדכתיב אשר אני ונתן לכם בזמת הנוהגת בכללס
הכתוב מדבר הלך על כרחך האי מושבותיכם לאו כ"מ שאחס יושבים
משמע דאין צמת יצור אלא במקום אחד אלא האי מושב דכתיב
אתא קרא לאשמעינן דאף בזמת גלגל שהיה שס מוצח הנחשת כל
י"ד שנה שכבשו וחלקו והיא צמת יצור לא נתחייבו בנסכים אצל
משצאו לשילה דהיינו לאחר ירושה וישיבה נתחייבו בנסכים ושזב לא
פסקו נסכים בצמות יצור ואפילו משחרבה שילה והיתה צמת יצור
צנוז וגבעון והיינו דקאמר ללמדך ש"מ כו' כלומר מדפריש לך קרא
צמה הנוהגת בכללס ש"מ מושב דכתיב בנסכים לאו כ"מ משמע
דא"כ הו"ל צמת יחיד הנעשית כ"מ בשעת היתר הצמות: והרי שבת.
נאמר זה (לא תבערו וגו' ונוהגת כ"מ אף מושבותיכם דנסכים
כ"מ קאמר ובזמת יחיד הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר והאי דתלייה
בציאת הארץ ה"ק עד עכשיו הייתם במשכן שהצמות נאסרו
ועדיין לא הקרבתם נסכים אלא בצמות יצור ומשתצאו לארץ כל י"ד שנה
שלא הוקבע משכן שילה והיו שוכנים בגלגל טרודים במלחמה
וקי"ל שהותרו הצמות צא כתוב זה ללמדנו כי תצאו אל הארץ ותהא צמת
יחיד מותרת אף היא תטעון נסכים והכי איתא בזבחים (שס):
ביאה

תורה אור השלם

1. אלה החוקים
והמשפטים אשר
תשמרון לעשות בארץ
אשר נתן יי אלהי אתך
לך לרשתה כל הימים
אשר אתם חיים על
הארץ: דברים יב א
2. אבד תאבדון את כל
המקומות אשר עבדו שם
הימים אשר אתם יושבים
על האדמה: דברים יב א
הקברים ותחת כל עץ
הקנן: דברים יב ב

הגהות הב"ח

(ה) ג' שנת מ"ו א"ת:

מוסף תוספות

א. אע"ג דרבי ישמעאל
אמר להטעינן נסכים
לבמה גדולה וירוש
מושבת לאחר ירושה
וישיבה ואז נאסרו הבמות
שבאו לשילה מ"מ א"כ
בבוב ובעיניו מודה ר"י
דבמות ציבור טענה
נסכים. תוס' זבחים ק"א.
וע"י מהכ"ס. ב. לשה
גדולה היא שהבמות
מתחמטין שם במדורות
אש הנסקת תמיד מפני
שהמולכן על רצפת שיש
בעורה. ש"י שנת יט:

תד א מיי פיו מהל'
מלה הלכה א:

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל ארץ מושבותיכם אשר אני נתן לכם: במדבר טו ב
2. בחודש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אתו על מצות ומצוות יאכלו: במדבר טו יא
3. ויאכלו מעבור הארץ מן החרד והשח מצות וקלוי בעצם היום הזה: יהושע ה יא

מוסף רש"י

לא קירבו נסכים במדבר. צאלה מועד שמדבר כל ארבעים שנה (ובחיים ק"א). וביבורים. והיה כי שנתו וגי' וירשמה וישנתה זה מניד שלם המצות עד ששנה את הארץ ותקרה (דברים כ א). וכל שני כתובים הבאים כאחד אין מלמד. מלך כתיב אחד ונגמרו כולו מנייה (עשרי דב). מהלך מנייה לארץ ולא לפסח ממחירה ש"מ דוקא הו' קאמר (פסחים טו). מידה דהורה אהלה. עאלמך זה צבואתם ממעטין זה ואלו נחמיה ממעטין תחלה (במדבר טו יח). וביבורים קידוש כי מועדות קמ"ל. אין מקדשים אלה בשנת ליהושע שביעי שלו בשנת אלף לעולם ויש שביעי שנת הוא בלא קידוש ב"ד (רשב"ם ב"ב קכא). ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור. כתיב זה והיה כי יפאל כפרת קנש לי (עשרי ל). עשה מצוה זו שבשביעיה תיכנס לארץ. מנזה זו של לזמן ולמה ששביעיה תיכנס להדי (ברכות ה). ממחרת הפסח. הוא יום הקדשת העומר ממחרת ויש הרששון של פסח ד"ה (י"א). יום הפסח העומר שהקריש עומר תחלה (יהושע ה יא).

לז:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

במאי קמיפלגי. פי' בקונטרס מה ראה ר"ע לחלוק על ר' ישמעאל אבל לא בעי מה ראה רבי ישמעאל לחלוק על ר"ע משום דדריש לכהן צמח הנוהגת ככולסו^א כדפי' בקונטרס לעיל: **לא קירבו נסכים במדבר**. פי' עד שנתשיצו צא"י משום דכתיב^ב ככל מושבותיכם ורע"ג דכתיב גבי מילואים וזה אשר תעשה על המזבח וכתיב זהו נסכים צעולת ממיד בקרבן ליצור הוא דהואי אבל קרבן יחיד לא נתחייב בנסכים אלא מציאת הארץ ואילן ולאחר ירושה ושיבה ויעל כן לא נתחייבו בנסכים במדבר דאי נתחייבו שז לא הפסיקו אפילו בגלגל ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר פי' ונסכים דכתיב צ"ל לא נתחייבו נסכים אף בזמנת יחיד דאי להטעין נסכים לקרבן יחיד צמחה גדולה לא אילטריך קרא שכבר טעונה ועומדת זמנן שהיו במדבר וא"כ מושב דקאמר לא לאחר ירושה ושיבה קאמר שהיו במדבר הקיימים שהיה קודם ולא צ"ל אלא להמיר קרבן יחיד צממת יחיד ציאתן לגלגל כל י"ד שנה וצ"ל הכתוב להטעין נסכים: **הוא"ל** ונאמרה ביאה בתורה סתם. צ"ל בהעלותך על צדקת הראשון^א. פי' רש"י דפרשה שצדקת הספר לא נאמרה עד אייר למדת שאין מוקדם ומאוחר בתורה ולמה לא פתח צ"ו מפני שהוא גנותן של ישראל שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא הקריבו אלא פסח זה בלבד וא"ת ולמה לא הקריבו ו"ל דסבירא ליה כמנא דהכא דאמר שכ"מ צמחה ציאה אינו אלא אחר ירושה ושיבה ופסח נאמר ציאה^ב וא"ת אי"כ היאך הקריבו גס פסח זה וגם אותו פסח שעשו צימי יהושע קודם שנכבשה ונחלקה הארץ ו"ל שעשו ע"פ הדיבור וא"ת כיון שזמן הדין לא היה להם לעשות מה גנות היה להם ו"ל דהיינו גנותם שנתתו ליכנס לארץ עד מ' שנה מפני עון מרגלים ולפיכך לא נטוו וחס היו ויכנס ליכנס לארץ מיד היו מלווים מיד עוד ו"ל דס"ל כי האי תנא דאמר דציאה הכתוב גבי תפילין משמע עשה מנזה זו ששצילה תכנס לארץ וכן משמע ציאה דכתיב גבי פסח וא"ת אי"כ למה לא עשו כי אם פסח אחד ו"ל לפי שהיו רוצים ערלים וקמיב (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו והיינו גנותם ומ"מ אינם חוטאים צמחה שלא עשו אותו דהא ערל אסור צאכילת פסח וא"ת למה לא מלו לפי שלא נשנה להם רוח אפוניות כל זופים צעון מרגלים^א וכן משמע צמסת חגיגה^ב (י"ד א):

ביאה ומושב כתיב בהו ה"ק ללמד שכל מקום שנאמר ביאה ומושב אינו אלא לאחר ירושה ושיבה דברי ר' ישמעאל אי הכי אמר לו ר"ע הרי שבת שנאמר בו מושבות וא"ל שבת ק"ו היא נימא ליה אנא ביאה ומושב קאמינא חדא ועוד קאמר ליה חדא דאנא ביאה ומושב קאמינא ועוד דקא אמרת הרי שבת שנאמר בו מושבות שבת ק"ו היא במאי קמיפלגי בקירבו נסכים במדבר קא מיפלגי^א ר' ישמעאל סבר לא קירבו נסכים במדבר ור"ע סבר קירבו נסכים במדבר אמר אביי האי תנא דבי ר' ישמעאל מפיך מאידך תנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל הואיל ונאמרו ביאות בתורה סתם ופרט לך הכתוב באחד מהן לאחר ירושה ושיבה אף כל לאחר ירושה ושיבה ואידך משום דהוה מלך וביבורים שני כתובים הבאים כאחד ויכול שני כתובים הבאים אין מלמדין ואידך צריכי^א דאי כתב רחמנא מלך ולא כתב ביבורים הוה אמינא ביבורים דקא מיתהני לאלתר ואי כתב ביבורים ולא כתב מלך הוה אמינא מלך דדרבו לכבש לאלתר ואידך נכתוב רחמנא מלך ולא בעי ביבורים ואנא אמינא ומה מלך דלכבש לאחר ירושה ושיבה ביבורים לא כל שכן ואידך אי כתב הכי הוה אמינא מידי דהוה אחלה קמ"ל והשתא דאמרת חובת הגוף נוהגת בין בא"י בין בח"ל מושב דכתב רחמנא גבי שבת ל"ל איצטרך ס"ד אמינא הואיל ובענינא דמועדות כתיבא תיבעי קידוש^א כי מועדות קמ"ל מושב דכתב רחמנא גבי חלב ודם למה לי איצטרך ס"ד הואיל ובענינא דקרבנות כתיבי בזמן דאיכא קרבן ניתסר חלב ודם בזמן דליכא קרבן לא קמ"ל מושב דכתב רחמנא גבי מצה^א ומרור למה לי איצטרך ס"ד הואיל וכתבי^ב על מצות ומרורים יאכלוהו בזמן דאיכא פסח אין בזמן דליכא פסח לא קמ"ל ביאה דכתב רחמנא גבי תפילין ופטר חמור למה לי הואי מיבעי ליה לכדתנא^א דבי ר' ישמעאל עשה מצוה זו שבשביעיה תיכנס לארץ בשלמא למ"ד מושב כל מקום שאתם יושבים משמע היינו דכתיב^ב ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח^א ממחרת הפסח אכול

מסורת הש"ס

- א) וצחיס קאל. חגיגה ו: [ע"ש, ב] [לעיל דר. וס"ג, א] [במס' הר"ש ס"ב דלא גרסינן עד ולי כתיב ביבורים, ע"ש וצ"ל דכתיב מהר"ע, ופי"ו, ד] [בכתיב נוסף: ב"ד וי"ה במס' ב"ב קכא ע"א ד"ה וצמח, ס] [מכתיב ומוס' נראה דל"ג ומרור, ועי' ריטב"א, ש"ג, ורש"י, ו] [בספרות ה, א, ו] ר"ה י"ג, ח] [ויקרא כג, ד, ט] [ועי' מוס' וצחיס קאל ע"א ד"ה לדברי, ו] [ויקרא כג, ט] [במדבר טו, ג, ו] [ונחיס קאל ע"א, ט] [לכאורה ליתא בכל מושבותיכם גבי נסכים, ואילן ארץ מושבותיכם [במדבר טו, ג, ו] ועל כרחי, רש"י, ר"ש מדעסאי] [וצדפ"ר: וע"כ, ט] [במדבר טו, א, ו] [שמות יב, כה, טג, ה, וע"ש בריש"י, ט] [גם לא מלמדי ו"ל יצמח ע"ה. והסם מנזולא דהי"ד ק"ו ע"ש במס' ד"ה משום, ט] [גם למהלך ק"ו ע"ש במס' ק"ו] [וע"ש מוס' פסחים כח ע"ב ד"ה ויארץ, ו] [ועי' בירושלמי דמסכת מלה פ"ב, ט] [במדבר ג, ג, ו] [ויקרא כג, ד, ו]

הגהות הב"ח

- א) תוס' ד"ה ממחרת וכו' דבעלמא ממחרת הפסח הו"ו א"ל א"ל:

מוסף תוספות

- א. ולא כמו שפי' בקונטרס ממעשה העגל שהרי מחל להם הקב"ה ואמר להם סלחתי וכו'. מוס' יצמות ע"ב. משום דקשיא דהרי תרומות ומעשרות דקא מתהני ולא הוי לאלתר אלא לאחר ירושה ושיבה. ריטב"א, ג. שכינן שהתחיל לילה של ט"ו קרי ליה ממחרת הפסח. מוס' הר"ש, ד. דט"ו גמי קרי ממחרת הפסח לפי שהוא יום מחרת אכילתו דאכל בליל ט"ו. מוס' ר"ה ג, ה. דממחרת הפסח מתפרש על שתי דרכים ממחרת שחישת הפסח כהריא דאלה מפני, והאי דהכא שא"א ליתן טעם אמאי אכול ממחרת שחישת הפסח ולא מעיקרא וגם מדכתיב קלוי בעצם היום הזה יש לנו לפרש דממחרת הפסח דקאמר דהיינו ממחרת אכילת הפסח דהוה יום ט"ו. מוס' הר"ש.

השתא הך סברא דלעיל כצורים דמתהניא לאלתר^א ת"י: **מושב דכתב רחמנא גבי מצה למה ליה**. תימה דבסוף ערבי פסח אין בזמן דליכא פסח לא קמ"ל מושבותיכם. וא"ת ציאה דכתיב גבי פסח למה לי ו"ל דאתא לומר עשה מנזה זו ששצילה תיכנס לארץ וא"ת מצעבז תאכלו מנזה (שמות יב) נפקא דהכתוב קצבו חובה ועל כרחי שלא בזמן פסח מיירי דאי בזמן פסח מעל מנזה ומרורים נפקא (פסחים דף קג). ו"ל דתרי קראי מושבותיכם וצערב תאכלו מנזה כריכי חד לח"ל בזמן שצית המקדש קיים וחד למנזה לארץ בזמן שאין צית המקדש קיים: **ממחרת הפסח אכול מעיקרא לא אכול**. י' הקשה ה"ר אברהם אבן עזרא היכי אמרינן ממחרת הפסח דהכא הו"ו עשר צניסן שנקרב העומר דלמא ממחרת הפסח שחישת הפסח קאמר דהיינו ט"ו צניסן שעדיין לא נקרב העומר דהכי נמי אשכחן צפרשת מקדש^א דכתיב ממחרת הפסח יאלו וס' ישראל וכו' דהאי ממחרת הפסח דהכא היינו ט"ו צניסן נמי קאמר וה"פ דקרא ויחלנו מעבור הארץ כלומר מן הישן ממחרת הפסח שהרי הוצרכו לאכול מנזה וקלוי דהיינו חדש לא אכלו עד ע"ס היום הזה דהיינו ט"ו צניסן לאחר שקרב העומר וה"ג אשכחן ט"ו דאיכרי צע"ס היום הזה דכתיב^ב ולחם וקלוי וכרמל לא תאכלו עד ע"ס היום הזה ור"י מפרש נהי דבעלמא ממחרת הפסח הו"ו ט"ו^א (הכא ר"ל ט"ו) ולשון התורה לחוד ולשון נביאים לחוד ולשון חכמים לחוד ועל כרחי צ"ל כן דאם לא כן אמאי איצטרך למימר מעיקרא לא אכול הא אין לחלק בין ט"ו לקודם ט"ו כיון דכתיב לא איקרב עומר אלא פשיטא דר"ל ט"ו דהיינו ממחרת אכילת הפסח וההיא דפ' מסעי ר"ל ממחרת שחישת הפסח כדפירשתי^א. [וע"ש מוס' ר"ה ג, ד"ה דאקריבין: אקריב